

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Зміст

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті, зареєстровані або набули чинності у березні 2016 року

- Заборона передачі у користування земель без проведення земельних торгів
- Створення Німецько-Української промислово-торгівельної палати

Законопроекти, запропоновані у Верховній раді України у березні 2016 року

Сільськогосподарські землі

- Врегулювання використання меліоративних систем
- Використання земель оборони для розміщення засобів зв'язку, навігації та спостереження
- Мораторій на зміну цільового призначення земельних ділянок рекреаційного призначення
- Віднесення до комунальної власності полезахисних насаджень
- Повноваження місцевого самоврядування щодо розпорядження земельними ресурсами
- Передача Держекоінспекції функції державного нагляду в сфері земельного законодавства
- Мінімальний розмір оренди для лісів
- Визначення цільового призначення захисних насаджень
- Звільнення пенітенціарної служби від сплати земельного податку
- Розробка проектів землеустрою для об'єктів енергетики

Аграрне законодавство

- Інформування споживачів про харчові продукти
- Встановлення вимог до предметів та матеріалів, які контактують з продуктами харчування
- Розширення декларативного принципу для дерегуляції

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті, зареєстровані або набули чинності у березні 2016 року

Заборона передачі у користування земель без проведення земельних торгів

Закон України про внесення змін до Земельного кодексу України щодо проведення земельних торгів № 1012-VIII (законопроект № 2279 від 03.03.2015), повернуто з підписом від Президента 31.03.2016 року. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Докладніше див. Випуск «Огляд аграрного законодавства» 3/2016.

Створення Німецько-української промислово-торгівельної палати

Закон України про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про заснування Німецько-Української промислово-торгівельної палати № 1027-VIII (законопроект № 0092 від 22.02.2016), закон прийнято 16.03.2016 року. Цей Закон набирає чинності в день, в який Уряд України повідомить Уряд Федеративної Республіки Німеччина про виконання всіх внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності зазначеною Угодою.

Докладніше див. Випуск «Огляд аграрного законодавства» 3/2016.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у березні 2016 року

Сільськогосподарські землі

Врегулювання використання меліоративних систем

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання меліоративних земель та меліоративних систем № 4183 від 09.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))

Законопроектом пропонується внести зміни до наступних законодавчих актів:

- до Земельного кодексу України: щодо визначення земельних ділянок (смуг відведення) з особливим режимом використання під закриті меліо-

ративні мережі зрошувальних і осушувальних систем; використання меліоративних земель за призначенням, зокрема, зрошуваних земель у поливному режимі;

- до Закону України «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів»: у частині віднесення до складу об'єктів магістральних трубопроводів об'єктів закритої мережі меліоративних систем;
- до Закону України «Про меліорацію земель»: у частині визначення: понять та термінів, які використовуються в документах, але не врегульовані на законодавчому рівні; статусу меліоративних систем та права власності на них; повноважень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у сфері меліорації; експлуатації та списання меліоративних систем; фінансового забезпечення заходів з меліорації земель та відповідальності за порушення законодавства про меліорацію земель.

Використання земель оборони для розміщення засобів зв'язку, навігації та спостереження

Проект Закону про внесення зміни до статті 4 Закону України "Про використання земель оборони" щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок № 4184 від 09.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))

Законопроектом пропонується, за погодженням з органами місцевого самоврядування або місцевими органами виконавчої влади та Міністерством оборони України дозволити використовувати землі оборони для розміщення засобів зв'язку, навігації та спостереження (радіотехнічного забезпечення), що належать підрозділам об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України.

Мораторій на зміну цільового призначення земельних ділянок рекреаційного призначення

Проект Закону про мораторій на зміну цільового призначення земельних ділянок рекреаційного призначення за межами населених пунктів № 4200 від 11.03.2016, знаходиться на розгляді у

комітетах (ініціатор – Є.В.Мураєв (партія «Опозиційний Блок»))

Законопроектом пропонується ввести мораторій строком на десять років на зміну цільового призначення земельних ділянок рекреаційного призначення незалежно від форми власності за межами населених пунктів. Мораторій не поширюється на відчуження земельних ділянок рекреаційного призначення для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності. Також передбачається заборонити ліквідацію та руйнування об'єктів стаціонарної рекреації, крім випадків, пов'язаних з ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій.

Контроль за дотримання мораторію покладається на місцеві органи виконавчої влади та центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів, житлово-комунального господарства, екології та природних ресурсів.

Віднесення до комунально власності полезахисних насаджень

Проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України (щодо розмежування земель державної та комунальної власності) № 4253 від 17.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – М.О.Фролов (партія «Блок Петра Порошенка»))

Законопроектом вносяться зміни до статті 83 Земельного кодексу України (Право власності на землю територіальних громад). Зокрема передбачається віднести до земель комунальної власності відповідних територіальних громад земельних ділянок під полезахисними лісовими смугами та іншими захисними насадженнями (несільськогосподарські угіддя), які стали безхазяйним майном внаслідок реформування сільськогосподарських підприємств.

Повноваження місцевого самоврядування щодо розпорядження земельними ресурсами

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель № 4355 від 31.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Т.В.Кутовий

та ін. (партії «Блок Петра Порошенка», «Відродження», «Народний Фронт», «Радикальна партія Олега Ляшка», «Самопоміч», «Воля Народу», «Батьківщина», позафракційні))

Метою законопроекту є підтримка добровільного об'єднання територіальних громад з метою формування ефективних органів місцевого самоврядування, а також оптимізація правового регулювання у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Зокрема, законопроектом пропонується:

- становити, що землі державної власності за межами населених пунктів, передаються у власність територіальних громад, які об'єднались відповідно до закону, та визначити порядок такої передачі;
- передати сільським, селищним, міським радам повноваження з розпорядження землями державної власності за межами населених пунктів в якості делегованих повноважень (крім земель оборони, земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення на об'єктах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення та інших, які мають важливе значення для держави);
- надати повноваження із здійснення державного контролю за використанням та охороною земель: центральному органу, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а також виконавчим органам сільських, селищних, міських рад (у частині контролю за виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням; дотримання строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням; вжиття відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам).
- надати органам місцевого самоврядування повноваження щодо зміни цільового призначення земельних ділянок приватної власності.
- визначити порядок встановлення (відновлення) меж територіальних громад при виникненні невизначеності або спору з приводу таких меж.

Передача Держекоінспекції функції державного нагляду в сфері земельного законодавства

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій та форм власності, родючості ґрунтів № 4356 від 31.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – А.Б.Дирів та ін. (партії «Блок Петра Порошенка», «Народний Фронт»))

Законопроектом передбачається внесення змін до ряду законодавчих актів України щодо передачі Держекоінспекції України функцій із здійснення державного нагляду (контролю) в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій та форм власності, родючості ґрунтів. Передача відповідних функцій пов'язана з ліквідацією Державної інспекції сільськогосподарства України та передачею відповідної частини її функцій до Держекоінспекції України.

Мінімальний розмір оренди для лісів

Проект Закону про внесення змін до статті 288 Податкового кодексу України щодо усунення неузгодженостей при встановленні орендної плати для лісових земель № 4236 від 15.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Ю.В.Бублик (партія «Блок Петра Порошенка»))

Законопроектом пропонується внести зміни до статті 288 Податкового кодексу України. Зокрема встановлюється, що для земель лісгосподарського призначення (бувших колгоспних лісів, наданих в оренду) мінімальний розмір орендної плати не може бути меншим 1% нормативної грошової оцінки.

Визначення цільового призначення захисних насаджень

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення цільового призначення земельних ділянок, зайнятих позахисними лісовими смугами № 4296 від 23.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Ю.В.Бублик (партія «Блок Петра Порошенка»))

Законопроектом передбачається внести зміни до Лісового та Земельного кодексів України, зокрема:

- до статті 4 Лісового кодексу: встановити, що землі, зайняті захисними насадженнями лінійного типу, відносяться за своїм цільовим призначенням до певної категорії земель відповідно до земельного законодавства та на підставі рішень органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- до частини другої статті 55 Земельного кодексу: визначити, що до земель лісгосподарського призначення не належать землі, зайняті захисними насадженнями лінійного типу, крім тих, які надані та використовуються для потреб лісового господарства.

Звільнення пенітенціарної служби від сплати земельного податку

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сплати земельного податку пенітенціарними установами № 4309 від 28.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – В.В.Кривохатько (партія «Блок Петра Порошенка»))

Законопроект передбачає внесення змін до статті 282 Податкового кодексу України. Зокрема пропонується звільнити пенітенціарні установи та слідчі ізолятори Державної пенітенціарної служби України від сплати земельного податку. В той же час, від сплати земельного податку не звільняються землі сільськогосподарського призначення, які відносяться до таких установ.

Розробка проектів землеустрою для об'єктів енергетики

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку приєднання до електричних мереж № 4310 від 28.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))

Метою розробки законопроекту є спрощення порядку приєднання до електричних мереж та поліпшення таким чином позицій України у рейтингу Світового банку Doing Business за показником «Підключення до електромереж». Зокрема пропонується, що розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки для об'єктів енерге-

тики та передачі електричної енергії, розміщення яких передбачені містобудівною документацією, може здійснюватися без отримання дозволу.

Аграрне законодавство

Інформування споживачів про харчові продукти

Проект Закону про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів № 4126-1 від 04.03.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – А.В.Артеменко та ін. (партії «Радикальна партія Олега Ляшка», «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч»))

Проект Закону передбачає комплексне врегулювання питань, пов'язаних з наданням споживачам інформації про харчові продукти.

Зокрема, законопроектом встановлюються загальні положення до маркування харчових продуктів, визначається обов'язкова інформація про харчові продукти, врегульовуються обов'язки операторів ринку харчових продуктів, відповідальних за надання інформації, тощо.

Проектом Закону забороняється використання інформації, що може ввести споживача в оману; встановлюються критерії та вимоги до позначення країни та місця походження харчового продукту (зокрема, щодо визначення країни та місця походження певних видів сирого, охолодженого або мороженого м'яса).

Встановлення вимог до предметів та матеріалів, які контактують з продуктами харчування

Проект Закону про вимоги до предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами № 4312 від 28.03.2016, знаходиться на розгляді у комітатах (ініціатор – А.П.Яценюк (Кабінет Міністрів України))

Проект Закону розроблено в рамках виконання Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності (розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 357). Законопроектом встановлюються загальні та специфічні вимоги до обігу предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами.

Також запроваджуються: спеціальні заходи для окремих груп предметів та матеріалів, Державний

реєстр речовин, дозволених для використання у виробництві предметів та матеріалів, а також Державний реєстр речовин, що можуть входити до складу предметів та матеріалів, визначається процедура включення та виключення речовин з такого списку.

Проект Закону містить вимоги до маркування предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами (відповідно до вимог Європейського Союзу).

Положення законопроекту не стосуються захисних матеріалів або оболонки, зокрема, матеріалів, що покривають сирну кірку, м'ясні напівфабрикати або фрукти, які є частиною харчового продукту і можуть споживатись разом з ним, стаціонарного обладнання для водопостачання, а також нехарчової продукції (обіг врегульовано Законом України "Про загальну безпечність нехарчової продукції").

Розширення декларативного принципу для дерегуляції

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру, шляхом розширення сфери застосування декларативного принципу № 4131-1 від 04.03.2016, знаходиться на розгляді у комітатах (ініціатори – С.І.Кіраль та ін. (партія «Самопоміч»))

Метою законопроекту є вдосконалення механізму здійснення певних дій або провадження окремих видів господарської діяльності за декларативним принципом з метою зменшення дозвільних і бюрократичних бар'єрів та скорочення кількості документів дозвільного характеру. Законопроектом пропонується внесення ряду змін до законодавчих актів України, в тому числі:

- до Земельного кодексу України та Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»: ввести декларативний принцип для знесення та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- до Закону України «Про дитяче харчування»: ліквідувати експлуатаційний дозвіл на потужності з виробництва дитячого харчування; відмінити обов'язкову державну санітарно-епідеміологічну експертизу дитячого харчування, що виробля-

ється в Україні, та запровадити реєстрацію потужностей відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» з застосуванням системи НАССР;

- до Закону України «Про пестициди і агрохімікати»: ввести декларативний принцип здійснення діяльності із ввезення на митну територію України незареєстрованих пестицидів і агрохімікатів, що використовуються для проведення державних випробувань та наукових досліджень, обробленого ними насіннєвого (садивного) матеріалу, та використання залишків пестицидів і агрохімікатів, термін реєстрації яких закінчився;
- до Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»: вилучити наступні документи дозвільного характеру, зокрема, дозвіл на ввезення на митну територію України незареєстрованих пестицидів і агрохімікатів, що використовуються для державних випробувань та наукових досліджень, а також обробленого ними насіннєвого (посадкового) матеріалу; дозвіл на зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок.

Автор, редакція та контакти:

Марія Ярошко, Симан Юрк
Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)
Рейтарська 8/5 А, 01030 Київ
Тел. +38044/ 2356327
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de